

III

(Valmistavat säädökset)

EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEA

31. TOUKOKUUTA JA 1. KESÄKUUTA 2017 PIDETTY ETSK:N 526. TÄYSISTUNTO

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Euroopan seuraavat kärkiyritykset: start-up- ja scale-up-yrityksiä koskeva aloite”

(COM(2016) 733 final)

(2017/C 288/03)

Esittelijä: **Erik SVENSSON**Toinen esittelijä: **Ariane RODERT**

Lausuntopyyntö	Euroopan komissio, 27.1.2017
Oikeusperusta	Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 304 artikla
Vastaava erityisjaosto	yhtenäismarkkinat, tuotanto ja kulutus
Hyväksyminen erityisjaostossa	4.5.2017
Hyväksyminen täysistunnossa	31.5.2017
Täysistunnon nro	526
Äänestystulos	194/0/0
(puolesta / vastaan / pidättyi äänestämästä)	

1. Päätelmät ja suositukset

1.1 ETSK on tyytyväinen Euroopan komission start-up- ja scale-up-yrityksiä koskevaan aloitteeseen ja ehdotettuihin toimiin, joiden tavoitteena on keskeisten esteiden poistaminen, mutta korostaa, että kaikki kasvuyritykset eivät ole huipputeknologiayrityksiä ja että toimia tarvitaan eri aloilla.

1.2 ETSK katsoo, että päivittämällä ja käynnistämällä uudelleen pk-yrityksiä tukeva Small Business Act -aloite, jossa kaikki aloitteet kerättäisiin yhdeksi toimintasuunnitelmaksi, parannettaisiin näkyvyyttä ja yhtenäisyyttä.

1.3 ETSK vaatii start-up- ja scale-up-yrityksiä varten koordinoitua poliittista lähestymistapaa, jossa otetaan huomioon liiketoimintamallien monimuotoisuus, ja on tyytyväinen yhteisötalouden yrityksiä koskeviin erityistoimiin. Kaikilla aloitteilla on kuitenkin pyrittävä parantamaan yritysilmapiiriä yleisesti ja mahdollistamaan riskinotto ja kokeilu osana innovointiprosessia.

1.4 Hallinnolliset rasitteet ja byrokratia ovat edelleen keskeinen este start-up- ja scale-up-yrityksille. ETSK kehottaakin Euroopan komissiota panemaan alan aloitteet kattavasti täytäntöön ja valvomaan niiden noudattamista.

1.5 ETSK korostaa työmarkkinaosapuolten järjestelmällisen osallistumisen tärkeyttä sekä työoloja, työlaainsäädäntöä ja työehtosopimuksia koskevien EU:n säännösten noudattamisen varmistamisen merkitystä.

1.6 ETSK on tyytyväinen innovointia koskeviin ehdotettuihin toimiin, mutta kehottaa yksinkertaistamaan sääntöjä ja ehtoja, kun otetaan huomioon pk- ja mikroyritysten rajalliset resurssit.

1.7 Kumppanuuksien vahvistaminen ja yhteisöjen resurssien kehittäminen ovat keskeisiä menestystekijöitä. Euroopan komission olisi edistettävä verkottumista, myös välittäjien, edistäjien, kiihdyttämöjen ja hautomoiden muodostamista.

1.8 Start-up- ja scale-up-yritysten kasvupotentiaalin vapauttamiseksi on erittäin tärkeää kehittää räätälöityä rahoitusta ja ratkaisuja sekä oman että vieraan pääoman saamiseksi, varmistaa hankintasopimusten saanti ja parantaa verotusta. ETSK on tarkastellut sopivia toimia lausunnoissaan.

1.9 Osaamisen kehittäminen on erittäin tärkeää, minkä vuoksi on keskityttävä yrittäjäyyskoulutusohjelmiin kaikilla tasoilla ja koulutusjärjestelmän varhaisessa vaiheessa. Lisäksi mentorointia ja työssäoppimista sekä arkioppimisen ja epävirallisen oppimisen ohjelmia on edistettävä.

1.10 Toimia tarvitaan nykyisen korkean tason riskiaversion pienentämiseksi EU:ssa tarkistamalla uuden mahdollisuuden periaatetta ja tarjoamalla kehitystukea, kuten finanssiosaamista/talousvalistusta.

1.11 ETSK kehottaa Euroopan komissiota kokoamaan kaikki nykyiset ja uudet aloitteet yhteisötalouden yritysten tukemiseksi ja antamaan yhteisötalouden toimintasuunnitelmaa koskevan tiedonannon. Tämä vastaa neuvoston päätelmiä "Yhteisötalouden edistäminen Euroopan taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen veturina" (7. joulukuuta 2015).

2. Taustaa

2.1 Tiedonannossa aiheesta "Euroopan seuraavat kärkiyritykset: start-up- ja scale-up-yrityksiä koskeva aloite" todetaan seuraavaa:

— Kasvuyrityksiin syntyy paljon enemmän uusia työpaikkoja kuin muihin yrityksiin ⁽¹⁾. Niistä suuri osa on nopeasti kasvavia nuoria yrityksiä (start-up-yritykset). Ne lisäävät innovointia EU:ssa ja vahvistavat EU:n kilpailukykyä ja taloutta. Tällaiset nopeasti kasvavat yritykset, eli scale-up-yritykset, voivat myös tarjota sosiaalisia etuja, kuten joustavampia ja nykyaikaisempia työjärjestelyjä. Komissio ilmoitti sisämarkkinastrategiassa, että se aikoo etsiä keinoja tehostaa sisämarkkinoiden toimintaa start-up- ja scale-up-yritysten osalta.

— Euroopan komission vuonna 2016 järjestämän julkisen kuulemisen ⁽²⁾ tuloksena kävi ilmi seuraavaa:

— Kasvuhakuisten start-up-yritysten toimintaa haittaavat edelleen liian monet hallinnolliset ja sääntelyyn liittyvät esteet, etenkin jos toiminta on rajatylittävää.

— Sekä start-up- että scale-up-yrityksillä on liian vähän tilaisuuksia löytää mahdollisia kumppaneita rahoituslta, liike-elämästä ja paikallisviranomaisien keskuudesta ja ryhtyä yhteistyöhön niiden kanssa.

— Nopean kasvun suurin este on rahoituksen saanti.

2.2 Tiedonannossa komissio ehdottaa toimenpiteitä näiden esteiden vähentämiseksi tai poistamiseksi.

2.2.1 Esteiden poistaminen:

— keskitetty digitaalinen palvelupiste (Single Digital Gateway), jonka kautta verkosta saa helposti tietoja

⁽¹⁾ Henreksonin ja Johanssonin (2010) mukaan 4 prosenttiin yrityksistä syntyy 70 prosenttia uusista työpaikoista. Ks. myös: <http://www.kauffman.org/blogs/policy-dialogue/2015/august/deconstructing-job-creation-from-startups>.

⁽²⁾ http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/newsroom/cf/itemdetail.cfm?item_id=8723.

- yhtenäisen arvonlisäveroalueen luominen
- yhteisen yhdistetyn yhtiöveropohjan (CCCTB) toteuttaminen
- uuden mahdollisuuden tarjoava järjestelmä ja uudelleenjärjestelypuitteet jäsenvaltioissa
- paremmat mahdollisuudet osallistua julkisiin hankintoihin.

2.2.2 Oikeisiin kumppaneihin luotavien yhteyksien helpottaminen:

- yhteyksien luominen yliopistoihin, tutkimuskeskuksiin, sijoittajiin ja kumppaneihin
- mahdollisuuksien saanti, sellaisten ihmisten löytäminen, joilla on oikeanlaista osaamista, innovointimahdollisuuksien parantaminen – erityisesti yhteiskunnalliset start-up-yritykset.

2.2.3 Rahoituksen saanti:

- Euroopan strategisten investointien rahasto (pääomamarkkinaunionin lisäksi).

3. Yleistä

3.1 Tämä lausunto on vastaus Euroopan komission tiedonantoon ”Euroopan seuraavat kärkiyritykset: start-up- ja scale-up-yrityksiä koskeva aloite”, jossa ehdotetaan toimenpiteitä kasvuyritysten täyden potentiaalin hyödyntämiseksi. ETSK on kuitenkin päättänyt laajentaa lausunnon soveltamisalaa ja pohtia näitä toimia kaikkien start-up-yritysmuotojen näkökulmasta, mukaan luettuna mahdolliset start-up- ja scale-up-yritykset.

3.2 ETSK on tyytyväinen tähän aloitteeseen ja pyrkimykseen poistaa keskeiset esteet. ETSK haluaisi korostaa aikaisempien lausuntojen yhteydessä tehtyä laajaa työtä, jolla on tähdätty suotuisan toimintaympäristön luomiseen erilaisille yritysmuodoille EU:ssa ⁽³⁾, samoin kuin aikaisemmin peräankuultamia lisätoimia yrittäjyysohjelmaan liittyen ⁽⁴⁾.

3.3 Koska start-up- ja scale-up-yrityksiä koskeva aloite kehittää ja laajentaa pk-yrityksiä tukevaa Small Business Act -aloitetta, ETSK katsoo, että olisi tehokkaampaa harkita päivitetyn pk-yrityksiä tukevan aloitteen uudelleen käynnistämistä kuin käynnistää lisää erillisiä toimenpiteitä. ETSK pitää hyvänä asiana ja kannattaa tätä sekä muita aloitteita, joiden tavoitteena on start-up- ja scale-up-yritysten tukeminen, mutta on vaikeaa saada kattava yleiskuva asiakokonaisuudesta, jos eri aloitteita ei koota yhteen yhteiseen ja kokonaisvaltaiseen poliittiseen toimintasuunnitelmaan.

3.4 ETSK korostaa tarvetta yleiselle ja tehokkaalle toimenpidepaketille, jossa otetaan huomioon yritysten monimuotoisuus, ja tukee siksi Euroopan komission tavoitetta edistää koordinoitua lähestymistapaa, joka kattaa kaikki EU:n politiikat.

3.5 ETSK pyytää Euroopan komissiota kiinnittämään huomiota ETSK:n antamaan lausuntoon, joka sisältää start-up- ja scale-up-yrityksiin liittyviä suosituksia:

- yksi EU:n pk-yrityksiä palveleva keskitetty verkosto
- ”pienet ensin” -periaate ja yhden kerran periaate oikeudellisesti sitoviksi
- pk-yritysten monimuotoisuuden parempi huomioon ottaminen.

3.6 Lisäksi joulukuussa 2016 antamassaan lausunnossa ⁽⁵⁾ ETSK kannustaa Euroopan komissiota edistämään kasvuyrityksiä

- seuraamalla eri pääosastojen innovaatiopolitiikkaa ja saamalla aikaan synergiaa niiden välille
- vahvistamalla klustereita ja ekosysteemejä, joissa syntyy innovatiivisia start-up-yrityksiä

⁽³⁾ EUVL C 318, 23.12.2009, s. 22.

⁽⁴⁾ EUVL C 271, 19.9.2013, s. 61.

⁽⁵⁾ EUVL C 75, 10.3.2017, s. 6.

— kannustamalla tiedemaailmaa keskittymään tulevaisuuden työpaikkoihin.

3.7 On erityisen tärkeää tunnistaa olemassa olevien mikroyritysten, joista monet ovat perheyrityksiä, suuri potentiaali sekä kehitysmahdollisuudet yhteisötalouden yritysten alalla. Lisäksi ETSK kehottaa Euroopan komissiota ottamaan huomioon, että kaikki kasvuyritykset eivät ole huipputeknologia-alan yrityksiä, vaan on keskityttävä myös muihin aloihin, kuten palvelualaan, muotiteollisuuteen ja sähköiseen kaupankäyntiin samoin kuin muihin innovatiivisiin aloihin, ja tuettava niitä.

3.8 ETSK kehottaa Euroopan komissiota myös varmistamaan, että kaikissa aloitteissa otetaan huomioon uudet liiketoimintailmiöt, kuten yhteistyötalous ⁽⁶⁾. Kaikki nämä kohtaavat vastaavia ja muita esteitä aloittaessaan liiketoimintaa ja laajentuessaan sisämarkkinoilla.

3.9 ETSK on tyytyväinen toimiin keskitetyn digitaalisen palvelupisteen käyttöönottamiseksi, jotta tiedonsaantia voidaan parantaa, mutta katsoo, että tällä välineellä on rajallinen vaikutus työläiden sääntöjen ja määräysten vähentämiseen. ETSK ehdottaa myös, että tähän keskitettyyn digitaaliseen palvelupisteeseen sisällytettäisiin tutkimuksen ja kehityksen internetportaali. Rakenteellinen yhteistyö välittäjinä toimivien järjestöjen kanssa on erittäin tehokas keino parantaa tietoja start-up-yrityksiä varten.

3.10 Euroopan komissio käsittelee osaa kiireellisimmistä esteistä, erityisesti sääntelyyn, verotukseen ja hallintoon liittyvien rasitteiden alalla. ETSK haluaa korostaa, että pk-yrityksillä ja mikroyrityksillä sekä perheyrityksillä ja yhteisötalouden yrityksillä itsellään on usein vain vähän tai ei ollenkaan kykyä hallita hyvin monimutkaisia ja byrokraattisia määräyksiä ja hallinnollisia rasitteita, minkä vuoksi yksinkertaistaminen on tärkeää.

3.11 ETSK tukee ehdotettuja vertaisarviointeja hyvien käytäntöjen jakamiseksi ja jäsenvaltioiden välisten erojen tunnistamiseksi pyrittäessä parantamaan aloitteiden yhdenmukaisuutta. Tehokkuuden varmistamiseksi vertaisarviointien tulosten on oltava avoimet, ja ne on välitettävä kaikille sidosryhmille.

3.12 ETSK kannattaa myös Euroopan komission päätöstä laajentaa Yritys-Eurooppa-verkoston neuvontapalveluja start-up- ja scale-up-neuvojilla, jotka antavat tietoa kansallisista ja EU:n säännöistä, rahoitusmahdollisuuksista, kumppanuuksien muodostamisesta ja osallistumisesta rajatylittäviin julkisiin hankintoihin. ETSK haluaa korostaa tässäkin yhteydessä välittäjinä toimivien elinten ja osallistuvien järjestöjen kanssa tehtävän rakenteellisen yhteistyön tärkeyttä ja etuja myös yhteisötaloudessa.

3.13 ETSK tukee Euroopan komission aikomuksia sisällyttää start-up- ja scale-up-yritykset kansainvälisiin kauppasopimuksiin, sillä yhä useamman start-up- ja scale-up-yrityksen on saavutettava maailmanlaajuiset markkinat nopeasti (yleensä hyvin rajallisella markkinasegmentillä).

3.14 ETSK arvostaa ja tukee tässä aloitteessa ilmaistua Euroopan komission sitoumusta noudattaa työoloja, työlaainsäädäntöä ja työehtosopimuksia koskevia EU:n säännöksiä ja tavoitella laadukkaita työpaikkoja.

3.15 ETSK haluaa reagoida Euroopan komission tiedonannossa olevaan seuraavaan mainintaan: ”kuten joustavampia ja nykyaikaisempia työjärjestelyjä”. Tämä toteamus voi aiheuttaa väärinkäsityksiä ja mahdollista väärinkäyttöä.

3.16 Työmarkkinaosapuolten järjestelmällinen osallistuminen on tärkeää, ja sitä on edistettävä, jotta taataan reilu kilpailu yritysten välillä ja vältetään sosiaalisen polkumyynnin riski, kuten ETSK on korostanut useissa lausunnoissa ⁽⁷⁾.

3.17 ETSK haluaa puuttua nykyiseen maarajoituksia koskevaan prosessiin ⁽⁸⁾. Se voi olla uusi iso este start-up- ja scale-up-yrityksille, joilla ei ole valmiuksia siirtyä useisiin erikielisiin maihin samaan aikaan. On tärkeää tehdä selväksi aktiivisen ja passiivisen myynnin erot. Kansallisen lainsäädännön noudattamista vaaditaan vain niiden maiden kohdalla, joihin toiminta kohdistetaan aktiivisesti.

⁽⁶⁾ EUVL C 75, 10.3.2017, s. 33.

⁽⁷⁾ EUVL C 161, 6.6.2013, s. 14; EUVL C 303, 19.8.2016, s. 54; EUVL C 13, 15.1.2016, s. 2.

⁽⁸⁾ COM(2016) 289 final.

3.18 ETSK kannattaa ehdotusta parantaa pk-yritysten, etenkin scale-up-yritysten, pääsyä Horisontti 2020 -ohjelmiin. Euroopan innovointineuvosto ja innovointitutka voivat olla tehokkaita välineitä edellyttäen, että ne eivät ole liian työläitä, ja ne voivat todella saavuttaa aiotut pk-yrityksiä koskevat tavoitteet. Lisäksi ETSK suosittelee, että näissä aloitteissa kiinnitetään erityistä huomiota sosiaaliseen innovointiin, joka usein toimii uusien liiketoimintamallien vauhdittajana.

3.19 ETSK on myös tyytyväinen siihen, että yhteisötalouden ja yhteiskunnallisten yritysten perustaminen ja nopea kasvu on mainittu erikseen. Tämä on ala, jolla ETSK:lla on erityisasiantuntemusta ja josta se on antanut lausuntoja ⁽⁹⁾.

3.20 ETSK panee tyytyväisenä merkille, että Euroopan komissio tunnustaa, että pk-yrityksillä on suuria vaikeuksia puolustaa teollis- ja tekijänoikeuksiaan. Kustannukset ovat erittäin suuret pienille yrityksille, ja noudattamisen valvonnan kustannukset ovat yhtä suuret, mikä tarkoittaa, että harvoilla start-up- tai scale-up-yrityksillä on siihen varaa. ETSK kehottaa Euroopan komissiota etsimään toimivan ratkaisun tähän asiaan puuttumiseksi.

4. Erityistä

4.1 Kumppanit, klusterit ja ekosysteemit

4.1.1 Yleinen myönteinen yritysilmapiiri on kasvun ja innovoinnin kulmakivi. ETSK katsoo, että tämä Euroopan komission aloite voi onnistua vain, jos sillä pyritään parantamaan yritysilmapiiriä yleisesti ja mahdollistamaan riskinotto ja kokeilu osana innovointiprosessia.

4.1.2 ETSK on Euroopan komission kanssa samaa mieltä siitä, että yhteyksien luominen oikeisiin kumppaneihin on erittäin tärkeää start-up-yrityksille ja etenkin scale-up-yrityksille. Koska Euroopan markkinat ovat yleisesti perinteisemmät riskinoton suhteen ja pääasiassa kansalliset, pyrkimykset on tärkeää jakaa kahteen päälinjaan:

- 1) EU:lla ja jäsenvaltioilla, pysyvässä yhteistyössä välittäjinä toimivien järjestöjen ja elinten kanssa, voi olla tärkeä tehtävä klustereiden edistämässä yliopistojen, tutkimuskeskusten yms. kanssa.
- 2) Vain markkinat voivat myötävaikuttaa sijoittajien ja liikekumppanien löytämiseen, aliarvioimatta EU:n ohjelmia taikka Euroopan investointipankin tai Euroopan investointirahaston asemaa. Näitä ohjelmia on kuitenkin tehostettava ja koordinoitava paremmin.

4.1.3 ETSK tukee myös Euroopan komission suunnitelmaa vahvistaa nykyistä Start-up Europe -aloitetta ja koordinoida EU:n työtä klusterien ja ekosysteemien yhdistämiseksi kaikkialla Euroopassa.

4.1.4 ETSK kannattaa sitä, että Euroopan komissio korostaa yhteisöjen perustamista kumppanien ja räätälöityjen ekosysteemien kanssa start-up- ja scale-up-yritysten menestyksen keskeisenä tekijänä. Tässä yhteydessä ETSK on tyytyväinen siihen, että Euroopan komissio kiinnittää erityistä huomiota yhteisötalouden yrityksiin ja tunnustaa niiden erityispiirteet ja panoksen Euroopan yhteiskunnalle. ETSK kehottaaakin Euroopan komissiota jälleen ⁽¹⁰⁾ kokoamaan kaikki nykyiset ja uudet aloitteet yhtenäiseksi EU:n yhteisötalouden toimintasuunnitelmaksi, jonka tavoitteena on eri aloitteiden näkyvyyden ja yhteenliittämisen parantaminen.

4.2 Hankintoihin liittyvät mahdollisuudet

4.2.1 ETSK tukee vakaasti Euroopan komission aikomusta parantaa hankintoihin liittyviä mahdollisuuksia start-up- ja scale-up-yritysten osalta. Ehdotettujen toimien lisäksi ETSK kehottaa Euroopan komissiota seuraamaan tarkasti hankintoja koskevan direktiivin saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä ja soveltamista jäsenvaltioiden tasolla. Tämä on tärkeää sen varmistamiseksi, että jäsenvaltiot ottavat täyden hyödyn käytettävissä olevista säännöksistä, joiden avulla voidaan parantaa pk-yritysten, myös yhteisötalouden yritysten mahdollisuuksia hankinnoissa. ETSK viittaa aiemmin antamaansa hankintoja koskevaan lausuntoon ⁽¹¹⁾.

⁽⁹⁾ <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.social-entrepreneurship-make-it-happen>.

⁽¹⁰⁾ ETSK:n panos Euroopan komission vuoden 2017 työohjelmaan, <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.publications.40059>.

⁽¹¹⁾ EUVL C 191, 29.6.2012, s. 84.

4.2.2 ETSK on tyytyväinen siihen, että tiedonannossa kiinnitetään erityistä huomiota innovaatiohankintoihin ja innovaatiokumppanuuksiin. Tämä vaatii kuitenkin yksinkertaistettuja säännöksiä. Direktiivissä kuvatut innovaatiohankinnat vaikuttavat sopivan paremmin suurille yrityksille. Innovaatiokumppanuuksiin osallistuminen vaatii erillistä yksikköä, minkä vuoksi start-up- ja scale-up-yritykset eivät täytä osallistumisedellytyksiä, sillä start-up-yrityksillä ei yleensä ole omaa osastoa tätä varten.

4.2.3 ETSK haluaa korostaa, että Euroopan komission välineen (oma lausunto yhtenäistä eurooppalaista hankinta-asiakirjaa käyttäen) käyttöönoton tarkoituksena oli auttaa pk-yrityksiä osallistumaan julkisiin hankintoihin, mutta monissa tapauksissa sillä on ollut päinvastainen vaikutus ja se on mielletty esteeksi hankintoihin osallistumiselle. Start-up- ja scale-up-yrityksillä on vaikeuksia koota tarvittavat tiedot ja vaaditut lomakkeet. Sen vuoksi tuki on tarpeen, ja välittäjinä toimivien järjestöjen (pk-yritysten järjestöt ja muut asiaankuuluvat järjestöt) pitäisi edistää sitä.

4.3 Osaaminen

4.3.1 ETSK toteaa, että uudessa osaamisohjelmassa Euroopalle, jonka kaksi työmarkkinoihin liittyvää painopistettä ovat laatu ja osaaminen, puututaan joihinkin tärkeimmistä haasteista. Se onnistuu kuitenkin vain, jos aloitteilla saavutetaan tärkeimmät kohderyhmät, mikä vaatii täytäntöönpanoa, valvontaa ja seurantaan tehokkuuden varmistamiseksi.

4.3.2 ETSK korostaa, että uusi osaamisohjelma Euroopalle ja erityisesti tuleva digitaalitoja ja työpaikkoja edistävää koalitiota koskeva aloite on erityisen tärkeä ja voi olla kulmakivi tulevaisuutta varten.

4.3.3 Yhteisötalouden yritykset pyrkivät vastaamaan uusiin tai ilman riittävää huomiota jääneisiin sosiaalisiin tarpeisiin. Ne ovat edelläkävijöitä sosiaalisessa innovoinnissa. Digitaalista osaamista koskevien aloitteiden lisäksi yhteisötalouden (ja muut) yrittäjät pitävätkin tarpeellisenä toimia myös muilla osaamisen alueilla, kuten yritysten kehittämisessä ja investointivalmiuden alalla. Nämä taidot ovat yhtä tärkeitä start-up-yrityksen menestykselle.

4.3.4 ETSK kehottaa Euroopan komissiota kannustamaan ja auttamaan jäsenvaltioita perustamaan koulutusjärjestelmiä yrittäjille, mutta myös edistämään hyviä käytäntöjä jäsenvaltioiden ja sidosryhmien välillä. Tällaiset ohjelmat suositellaan ottamaan käyttöön koulutusjärjestelmän varhaisessa vaiheessa, koska sillä on todettu olevan suurempi vaikutus.

4.3.5 Lisäksi yrityshautomot ja keskitetyt palvelut (kuten kehitys, mentorointi ja taloudellinen tuki) ovat usein tärkeitä varhaisessa ja nopean kasvun vaiheessa. Euroopan komission olisi edistettävä ja jaettava parhaita käytäntöjä tällä alalla.

4.4 Verotus

4.4.1 ETSK on Euroopan komissio tapaan huolissaan siitä, että verotus voi muodostaa huomattavan esteen start-up- ja scale-up-yrityksille. Keskeiset seikat, joihin on puututtava, ovat säännösten noudattamisesta aiheutuvat korkeat kustannukset, erityisesti kun ne johtuvat erilaisista kansallisista verojärjestelmistä.

4.4.2 ETSK kehottaa Euroopan komissiota harkitsemaan mahdollisuutta, että rajoituksia ei aseteta koon tai ajan suhteen tappiontasauksille, jotka aiheutuvat yritysten alkuperäisestä perustamisesta ja nopeasta kasvusta.

4.4.3 ETSK on myös tyytyväinen pk-yritysten mahdollisuuteen osallistua Euroopan komission tiedonannon mukaiseen yhteisen yhdistetyn veropohjan järjestelmään.

4.4.4 Lisäksi arvonlisäverojärjestelmään kuuluva kulutusverotus on hyvin monimutkainen pk-yrityksille. Lisärasitteena start-up-yrityksille on myös arvonlisäveroasteen määrittäminen jokaiselle tuotteelle tai palvelulle jäsenvaltioissa, mikä johtaa korkeisiin kustannuksiin ja vähentää lopulta halukkuutta rajatylittävään kauppaan. Tästä syystä ETSK kannattaa Euroopan komission aikomusta luoda yhtenäinen arvonlisäveroalue ja arvonlisäveron yksinkertaistamispaketti pk-yrityksille, myös start-up-yrityksille, jolla puututaan mikroyrityksiä koskevaan vakavaan esteeseen.

4.4.5 Sijoitustulojen verotus yksilötasolla monissa jäsenvaltioissa myös vähentää haluja sijoittaa start-up- ja scale-up-yrityksiin etenkin, jos muilla sijoitusvaihtoehtojilla on pienemmät verorasitteet tai ei verotusta ollenkaan. Osakeoptioiden verotus voi tässä suhteessa vaatia erityistä huomiota. ETSK kannattaa Euroopan komission suorittamaa jäsenvaltioiden verojärjestelmien ja -kannustimien jatkuvaa valvontaa start-up- ja scale-up-yrityksiin sijoittamisen osalta.

4.4.6 Yhteisötalouden yritysten on voitava hyötyä verotuksellisesta liikkumavarasta, jonka ansiosta ne voivat saavuttaa täyden taloudellisen potentiaalinsa. Tällöin on otettava huomioon niiden sosiaaliset ja ympäristöä koskevat tavoitteet sekä varmistettava vapaan kilpailun periaatteiden noudattaminen yhtäläisin edellytyksin. Monenlaiset eri toimenpiteet ovat mahdollisia:

- Kartoitetaan erilaiset yhteisötalouden yritysten rahoitukseen nykyisin sovellettavat verokannustimet parhaiden käytänteiden levittämiseksi.
- Edistetään sosiaalista innovointia seuraavin tavoin:
 - yhteiskunnallisia painopisteitä vastaaviin sosiaalisiin innovaatioihin tehtäviä lahjoituksia tai alhaisemman tuoton investointeja koskevat verohyvitykset
 - takaisin maksettavien verohyvitysten myöntäminen tutkimus- ja kehitystoimintaan voittoa tavoittelemattomille yrityksille sosiaalisesti hyödyllisten innovaatioiden toteuttamiseksi sekä henkilökohtaisten ja yhteisöpohjaisten palvelujen tuottavuuden parantamiseksi.

4.5 Rahoituksen saanti

4.5.1 Start-up- ja scale-up-yritykset ovat riippuvaisia oman ja vieraan pääoman saannista. ETSK on todennut aikaisemmissa lausunnoissaan⁽¹²⁾, että riskipääoman saanti on huomattavasti heikompaa EU:ssa kuin USA:ssa. Pääsy tähän on erittäin hajanainen EU:n riskipääoma-ala (keskittynyt tiettyihin jäsenvaltioihin). ETSK arvostaa sitä, että Euroopan komissio puuttuu tähän seikkaan luomalla yleiseurooppalaisen riskipääomarahaston, ja kehottaa Euroopan komissiota huomioimaan ETSK:n ehdotukset⁽¹³⁾ ja seuraamaan tarkasti rahaston käyttöönottoa ja vaikutuksia.

4.5.2 Samassa lausunnossa komitea viittasi yksityisten sijoittajien riittämättömään osallistumiseen ja suositteli kannustimia julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksille, joiden kohdalla voitaisiin harkita epäsymmetrisiä rahastoja (niitä on jo Suomessa, Yhdistyneessä kuningaskunnassa, Kreikassa ja Alankomaissa). ETSK on nyt tyytyväinen vastaavaan ratkaisuun, jonka ansiosta yksityisomistuksessa olevat sijoitusrahastot voivat hyötyä julkisesta takuusta sijoittaessaan start-up- ja scale-up-yrityksiin.

4.5.3 ETSK on tyytyväinen myös ehdotukseen lisätä ESIR-rahaston ja COSME-ohjelman määrärahoja, jotta voidaan tarjota lisärahoitusta tehokkaalle politiikalle start-up- ja scale-up-yrityksiä varten ottaen huomioon niiden monimuotoisuus.

4.5.4 On kuitenkin tärkeää korostaa, että suurin osa start-up-yrityksistä rahoitetaan pankkilainoilla, jotka ovat sidottuja henkilökohtaisiin ja perhetakuihin. Vaikka pankkilainat ovat todellisuutta, oman pääoman saantia rahoitusvälineenä tarvitaan myös, mutta se ei ole tarpeeksi kehittyntä Euroopassa rankaisevien verojärjestelmien, oman pääoman kulttuurin puutteen, heikon finanssiosaamisen ja hajanaisten maksukyvyttömyysjärjestelmien vuoksi.

4.5.5 ETSK kannustaa EU:n jäsenvaltioita Euroopan komission tuella edistämään ja etsimään vaihtoehtoisia oikeudellisia liiketoimintamuotoja, esimerkiksi yksinkertainen osakeyhtiö, jolla on suuri innovointipotentiaali kasvua varten, mikä on tyypillistä start-up-yrityksille (Ranska ja Slovakia).

4.5.6 ETSK myös kannustaa jäsenvaltioita Euroopan komission tuella yksinkertaistamaan ja yhdenmukaistamaan konkurssilainsäädäntöä, mukaan luettuna uuden mahdollisuuden periaatteen käyttöönotto, jota on ehdotettu yritysten maksukyvyttömyyttä käsittelevässä ETSK:n lausunnossa⁽¹⁴⁾.

⁽¹²⁾ EUVL C 75, 10.3.2017, s. 6.

⁽¹³⁾ EUVL C 75, 10.3.2017, s. 48.

⁽¹⁴⁾ EUVL C 209, 30.6.2017, s. 21.

4.5.7 Maksukyvyttömyysmenettelyssä ja -lainsäädännössä haasteena on epäonnistuneiden start-up-yritysten omaisuuden arvon asianmukainen laskeminen. Monissa tapauksissa tärkein omaisuus on enemmän tietotaito kuin kiinteä omaisuus, kuten ETSK on aiemmin huomauttanut ⁽¹⁵⁾.

4.5.8 Aiemmissa lausunnoissa ETSK on tarkastellut kattavasti taloudellista ekosysteemiä ⁽¹⁶⁾, jota vaaditaan yhteisötalouden yrityksiä varten. Muiden start-up-yritysten tapaan on tarve tarjota erilaisten pääomaratkaisujen yhdistelmiä, joihin kuuluu takuuelementti, sekä innovatiivisia välineitä toisen vaiheen rahoitusta ja talousvalistusta varten, mukaan luettuna investointivalmius. Yhteisötalouden yrityksiin sijoittamisen ja niiden rahoittamisen erityisenä piirteenä on se, että sijoituksen tuotto sisältää myös sosiaalisen vaikutuksen. Euroopan komission pitäisi tukea jäsenvaltioita toimissa tähän suuntaan.

5. Yhteisötalouden yrityksiä ja uusia yritysmuotoja koskevat erityiset näkökohdat

5.1 ETSK on tyytyväinen siihen, että tiedonannossa korostetaan erikseen yhteisötalouden yritysten alan erityistoimia sekä pohditaan lisätoimenpiteitä uusia yrittämisen malleja varten.

5.2 Tässä yhteydessä on tärkeää mainita sosiaalisten innovaatioiden ja yhteisötalouden start-up-yritysten ja uusien liiketoimintamallien välinen yhteys, jota ETSK on tarkastellut aiemmin ⁽¹⁷⁾. On tärkeää ymmärtää, että sosiaalinen innovointi perustuu eri innovointiprosessiin tiettyjen perusteiden ja periaatteiden pohjalta. Kaikissa toimissa, joilla tuetaan yhteisötalouden start-up-yrityksiä ja uusia liiketoimintamalleja, on sen vuoksi tunnustettava keskeiset piilevät arvot, kuten sosiaalisen vaikutuksen ja ympäristövaikutusten mittaaminen, yhteinen arvo ja avointa lähdekoodia koskevat näkökohdat, jotka liittyvät sosiaaliseen innovointiin ⁽¹⁸⁾. Vain näin yhteisötalouden yritykset ja nämä yhteiskunnallisten yritysten uudet muodot voivat hyötyä tukitoimenpiteistä, olla kestäviä ja kasvaa nopeasti ja menestyksekkäästi.

5.3 On myös tärkeää ymmärtää, miten yhteisötalouden yritykset ja nämä uudet yritysmuodot kasvavat, vai kasvavatko ne ylipäättään (ne voivat sen sijaan päättää jakaa hyvän idean mieluummin kuin kasvaa itse). Kuten ETSK on korostanut aiemmin, tärkeintä on valtavirtaistaa täysin näiden erilaisten yritysmallien logiikka kaikkiin start-up- ja scale-up-yrityksiä koskeviin aloitteisiin ja räätälöidä tukivälineet asianmukaisella tavalla. Tukimekanismit perustuvat usein perinteisiin yritysmalleihin, jotka ovat tämän päivän normi, enemmän kuin yhteisötalouteen tai uusiin taloudellisiin malleihin.

6. Tunnistettut lisätarpeet

6.1 ETSK on jatkuvasti korostanut tarvetta lisätä erilaisten yritysmuotojen näkyvyyttä, tunnustusta ja edistämistä. Tähän kuuluu parempi tilastotietojen kerääminen ja tutkimukset erilaisista EU:ssa nykyisin olevista liiketoimintamalleista ja niiden erityisestä logiikasta.

6.2 Hyvien käytäntöjen tietokanta, joka koskee toimenpiteitä start-up- ja scale-up-yritysten edistämiseksi niiden monimuotoisuus huomioiden, voisi olla erittäin hyödyllinen. Euroopan komissiolla on hyvät mahdollisuudet helpottaa tätä hyvien käytäntöjen vaihtoa.

6.3 Yhteisötalouden yritysten arvoja, periaatteita ja perusteita tulee tukea, koska ne voivat inspiroida yrittäjiä. Tämän alan kokemukset ja menetelmät voi helposti siirtää muihin yritysmalleihin. Esimerkkeinä voidaan mainita kumppanuuden ja jäsenyyden periaatteet, joiden perustana ovat yhdessä luominen alojen ja sidosryhmien kanssa, lisenssisopimukset, valmiuksien kehittäminen, piggyback-toiminta, joka mahdollistaa muiden yritysten laajuuden hyödyntämisen, avoin lähdekoodi ratkaisujen nopeaa levittämistä varten, älykkäät verkot, jotka pohjautuvat jaettuun ja yhteiseen arvoon, ja uusien normien asettaminen, kuten liikkeet, joiden tavoitteena on politiikan muutos. Esimerkki viimeksi mainitusta on, että sosiaalinen innovointi johtaa yleensä sosiaalipolitiikan innovointiin. Samalla tavoin tavalliset yritykset voivat inspiroida yhteisötalouden yrityksiä esimerkiksi markkinoinnissa, myynnissä ja liikkeenjohdossa, mikä osoittaa jälleen hyvien käytäntöjen vaihdon arvon.

⁽¹⁵⁾ EUVL C 75, 10.3.2017, s. 6.

⁽¹⁶⁾ EUVL C 13, 15.1.2016, s. 152.

⁽¹⁷⁾ EUVL C 303, 19.8.2016, s. 28.

⁽¹⁸⁾ Huomisen Eurooppa -hankkeen yhteydessä kehitetty sosiaalisen innovoinnin indeksi ja EUVL C 458, 19.12.2014, s. 14.

6.4 ETSK:lla on hyvät mahdollisuudet – eurooppalaisen kansalaisyhteiskunnan edustajana – osallistua aktiivisesti yrittäjyyden kehittämisen edistämiseen ja parantamiseen EU:ssa työllisyyden, sosiaalipalveluiden ja kasvun hyväksi. Komitea tarjoaakin valmiutensa ja kykynsä Euroopan komission käyttöön pk-yrityksiä, myös yhteisötalouden yrityksiä, koskevia lisäaloitteita varten.

Bryssel 31. toukokuuta 2017.

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Georges DASSIS*
